

Stand van zaken uitvoering plan “Werk maken van sociaal ondernemen”

Voor : Werkgroep Van betekenis voor de toekomst
Van : Marga de Leeuw
D.d. : 1 februari 2017

In september 2016 heeft de stuurgroep Van betekenis voor de Toekomst ingestemd met het plan Werk maken van sociaal ondernemen in 's-Hertogenbosch. Doel van dit plan is om inzicht te krijgen in de aard, omvang en betekenis van sociaal ondernemerschap in de stad en in de knelpunten die sociale ondernemers daarbij ervaren. Op basis daarvan valt te bezien of, en welke rol, er voor de gemeente is bij het onderwerp ‘sociaal ondernemen’.

De hoofden van de afdelingen Economische Zaken, Onderwijs, Arbeidsmarkt en Participatie en Strategie en Beleid (Weener XL) hebben een werkgroep van medewerkers van deze afdelingen gevraagd om hen hierover te adviseren en hiervoor de periode juli 2016-2017 als pilot te gebruiken. Na overleg met de portefeuillehouders Hoskam, Logister en van Olden hebben zij afgesproken dat Van Olden coördinerend portefeuillehouder sociaal ondernemen is.

De pilot bestaat uit het uitvoeren van enkele activiteiten die input kunnen geven voor de rolinvulling door de gemeente (en andere partijen). De stuurgroep heeft ingestemd met de onderstaande activiteiten. Voor de uitvoering van deze activiteiten stelden de drie afdelingen voor de pilotperiode een budget van € 23.000 beschikbaar. Hoewel niet expliciet vermeld in *Werk maken van sociaal ondernemen* zijn ook enkele andere activiteiten relevant voor dit onderwerp. Vandaar dat we deze eveneens vermelden in deze notitie. Zoals afgesproken rapporteren we nu tussentijds over de stand van zaken.

Input activiteiten door interviews sociaal ondernemers in de stad

Vanuit de ruime definitie van sociaal ondernemen zijn als start tal van gesprekken gevoerd met organisaties die maatschappelijke impact nastreven en dat in principe willen doen op een ondernemende manier.

Ze acteren in principe aan de hand van een vorm van verdienmodel. Er zijn wel accentverschillen. Opvallend in de gesprekken is dat er volop creativiteit en innovatie in de stad is om mee te denken over nieuwe oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Mooi is te zien dat organisaties zich meer richten op verdienmodellen, ook bij “pure” maatschappelijk initiatieven. We signaleren verschillende constructies in de stad die deze ontwikkeling ondersteunen maar nog geen logische verbinding met regulier bedrijfsleven en gemeente hebben. Samengevat blijkt uit de interviews de volgende concrete behoefte: fysieke ruimte, financiën, kennis van sociaal ondernemerschap, belanghebbenden in alle variëteit samenbrengen.

Faciliteren van bijeenkomsten voor en door sociale ondernemingen

Op 16 november 2016 is samen met Social Enterprise Nederland het eerste zogenaamde Social Enterprise café in 's-Hertogenbosch georganiseerd. Bedoeling van dit 1e café was dat partijen die zich bewegen in het veld van sociaal ondernemen elkaar konden ontmoeten, inspireren en ervaring en kennis delen. Bewust is breed uitgenodigd, dus naast diegenen die passen in de werkdefinitie van social enterprises, ook diegenen die zich op het bekende continuüm links en rechts hiervan bevinden.

Dus ook maatschappelijke initiatieven die door hun product of dienst een bijdrage leveren aan de oplossing van een maatschappelijk vraagstuk en die de ambitie hebben om naast een bescheiden subsidie of fonds een ‘business’ te creëren. Duidelijk is wel dat niet alle maatschappelijke initiatieven deze ambitie hebben. En het lijkt ook niet altijd realistisch om dat van hen te verwachten. Daarnaast zij ook gevestigde ondernemers uitgenodigd die vanuit hun “maatschappelijk verantwoord ondernemerschap” belangstelling hebben voor sociaal ondernemerschap. Tenslotte waren ook vertegenwoordigers vanuit verschillende disciplines aanwezig omdat zij, naast belangstelling voor het onderwerp, ook bereid zijn gevonden om het voorzitterschap van de negen thematafels te vervullen. Denk aan vertegenwoordigers van Rabobank, Ondernemerslift Plus, Zorgoppas, Lectoraat New Marketing van Avans Hogeschool. Mark Hillen van Social Enterprise Nederland, Bob Hutten van HuttenCatering/Verspillingsfabriek en Huib van Olden tekenden voor boeiende inleidingen.

De beoogde ontmoeting van verschillende disciplines met voor dit onderwerp beschouwen we al met al als geslaagd. Enkele organisaties verklaarden zich bereid iom het 2e café op 8 maart 2017 samen met de gemeente voor te bereiden. Het thema is dan: impact meten.

Sociale ondernemers in contact brengen met opdrachtgevers

In november jl. is voor de vijfde keer de zogenaamde Beursvloer gehouden. Hier ontmoeten verenigingen/stichtingen elkaar die werken voor een maatschappelijk doel, bedrijven en ondernemingen. Vraag en aanbod wordt gematcht. Dit kan variëren van “hands on aanbod” tot ondersteuning bij Pr, financiën etc. Op de Beursvloer ontstaan veel nieuwe verbindingen. Ook sociaal ondernemers zijn hierbij aanwezig en voor hen is dat een mogelijkheid om hun netwerk uit te breiden.

Er zijn nog geen meetings geweest met ondernemersverenigingen. Dit staat nog ingepland. We zullen de ondernemersverenigingen in ieder geval uitnodigen voor het tweede Social Enterprise Café. Met Ondernemerslift Plus is contact gelegd. Zij waren één van de inhoudelijke themadeskundigen bij het eerste Social Enterprise Café. Met hen wordt verder verkend wat hun huidige dienstverlening kan betekenen voor sociaal ondernemers of dat mogelijk wat andere accenten vraagt.

Mogelijkheid onderzoeken voor een ‘coaching’ spreekuur voor sociaal ondernemers

Er is een gesprek geweest met de Stichting Ondernemers Klankbord. Cruciaal is of begeleiding van sociaal ondernemers andere vaardigheden vraagt dan de begeleiding van andere ondernemers. Verondersteld mag worden dat innovatief denken, opereren in een veranderende maatschappelijke context belangrijke thema's zijn en andere vaardigheden vraagt van de ondernemer. Er zijn nog geen definitieve afspraken gemaakt over hoe de ‘coaching’ vorm kan krijgen.

Sommige (startende) sociaal ondernemers/maatschappelijke initiatieven doen mee aan een challenge voor het bedenken van een innovatieve oplossing voor een maatschappelijke vraagstuk. Als beloning krijgen de winnaars begeleiding op meerdere aspecten in een “versnellingsprogramma”. De Stichting Broed voert dit uit in opdracht van de afdeling OAP van de gemeente. Weener XL bereidt een challenge voor gericht op het bevorderen van maatschappelijke impact in de vorm van werkgelegenheid voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Het voeren van rondetafelgesprekken met katalyserende stakeholders en lokale bestuurders

In aanwezigheid van de coördinerende portefeuillehouder is met stakeholders uit de stad gesproken over het thema ‘sociaal ondernemen’. Dat gebeurde met een divers samengesteld gezelschap, variërend van startende maatschappelijke initiatieven, wijkondernemingen, culturele organisaties en ondernemers etc. De bijeenkomst leverde ons input over vragen die spelen in de stad met betrekking tot het thema en informatie voor het eerste Social Enterprise Café (zie boven). Wij willen deze stakeholders vragen of zij een klankbord willen zijn voor voorstellen voor sociaal ondernemen.

Workshops over sociaal ondernemen verzorgen binnen de gemeentelijke organisatie

Bedoeling van deze workshops is om het thema beter op het netvlies van collega's te krijgen. Wat kunnen sociaal ondernemers bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en wat is hun meerwaarde naast de traditionele partijen die een aanbod doen. En als we een positieve meerwaarde zien, welke mogelijkheden biedt dan ons gemeentelijke inkoopbeleid. Collega's van alle sectoren zijn actief benaderd. De drie workshops vinden plaats in februari en maart. Mogelijk is de kennismaking met dit thema aanleiding om op sommige onderdelen te verdiepen. Organisatie KplusV voert de workshops uit.

Best practices van aanbestedingen met inschakeling van sociale ondernemingen verzamelen

Onderstaand twee landelijke voorbeelden.

Cycloon Post Amersfoort. Verzorgt de postbezorging in de gemeente Amersfoort. Werkt met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is als Werkt met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is als één van de gunningscriteria opgenomen. Is een sociale onderneming die snel groeit en ook landelijk al actief is.

Binhout Zwolle. Binhout is een kleine sociale onderneming die van resthout designproducten maakt en werkt met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente heeft hen een opdracht gegund.

Ook de Universiteit van Amsterdam en Hogeschool Amsterdam gunnen gezamenlijk enkele opdrachten specifiek aan sociaal ondernemers.

Als variant hierop geeft de gemeente Utrecht opdrachtnemers de mogelijkheid om de social-return verplichting ook in te vullen met onder-aannemerschap bij sociaal ondernemers. De Social Impact Factory voert dat uit door middel van de Social Impact Market.

Kennisplatform met Avans Hogeschool

Met de onderstaande doelstellingen is een samenwerkingsverband gestart met de gemeente en Avans Hogeschool (lectoraten New Marketing, Finance en Accounting, Working en Organising). Wij veronderstellen meerwaarde voor drie partijen: sociaal ondernemers, de lectoraten en studenten van de Avans Hogeschool en de gemeente.

Doelstellingen kennisplatform zijn:

- Vraagstukken van sociale ondernemers oplossen
ondernemers gaan ná het kennisevent met concrete oplossingen de deur uit.
- Leren van elkaar
ondernemers van andere ondernemers, docenten van ondernemers, ondernemers van docenten, studenten van ondernemers, studenten van docenten etc.
- Kennis t.a.v. sociaal ondernemerschap uitbouwen binnen gemeente Den Bosch
sociaal ondernemerschap stimuleren in de gemeente.

Planning is dat er éénmaal per kwartaal een bijeenkomst plaatsvindt t.b.v. het uitwisselen van kennis. Bij voorkeur zijn deze bijeenkomsten onderdeel van de periodieke Social Enterprise Cafés.

Ontwikkelingen in de regio; AgriFood Capital

Binnen de Programmalijn Werken van Morgen-werkgevers van AgriFood Capital Werkt! is een project opgezet om ondernemers te helpen met sociaal ondernemerschap. De opzet is het project in 2017 af te ronden. Het project richt zich op het stimuleren van sociaal ondernemerschap. Sociaal ondernemers zoeken innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Ze denken in kansen, zijn vernieuwend en dragen vaak actief bij aan de werkgelegenheid en sociale cohesie. Voor AgriFood Capital belangrijke redenen om aandacht te besteden aan deze groep ondernemers. Een sociale onderneming kent over het algemeen de nodige uitdagingen. De sociale ondernemers kunnen veel van elkaars ervaring leren maar ook van bedrijven uit regionale netwerken.

Daarbij heeft AgriFood Capital de ambitie om op drie plekken in de arbeidsmarktregio samenwerkingsverbanden tussen sociaal ondernemers te realiseren om uiteindelijk het ontstaan van nieuwe werkgelegenheid voor kwetsbare doelgroepen te stimuleren en te realiseren. Iedere plek vergt maatwerk. Daarbij haakt men aan bij bestaande initiatieven. Uiteraard is daarbij oog voor de samenwerking tussen overheids- en onderwijsorganisaties.

AgriFood Capital gaat drie initiatieven ondersteunen bij het realiseren van hun ambities op het gebied van sociaal ondernemerschap. Het uiteindelijke doel is om te komen tot nieuwe verdienmodellen voor deze ondernemingen. Gestart is met het werven en selecteren van goede ideeën, al gestarte projecten met maatschappelijke impact en ondernemers die deze impact organiseren in een sociale onderneming. Na de selectie volgt begeleiding met een programma bestaande uit expertmeetings, begeleidend mentorschap en businesscoaching door ondernemers vanuit het netwerk van oa AANtWERK en de BZW. Voor de meest kansrijke plannen volgt verdere ondersteuning door ze voor te leggen aan een 'financieringstafel'. Bij een positieve beoordeling door financiers is daadwerkelijke realisatie van de plannen mogelijk.

Deelname aan G32 pijler Werk en Economie

Binnen de pijler Werk en Economie van de G32 is het bevorderen van sociaal ondernemerschap één van de thema's. Vanuit Weener XL leveren we een bijdrage in de daartoe opgerichte werkgroep.

1 februari 2017
Harry van Haren
Martin van der Broek
Marga de Leeuw